

PHYSICA SACRA

JOHANNIS JACOBI
SCHEVCHZERI,

Medicinæ Doctoris, & Math. in Lyceo Tigurino Prof.
Academiæ Imperialis Naturæ Curiosor. LEOPOLDINO-
CAROLINÆ Adjuncti, Socc. Regg. Anglicæ
ac Prussicæ Membri.

ICONIBVS ÆNEIS

illustrata

procurante & sumtus suppeditante

JOHANNE ANDREA PFEFFEL,
Augustano, SACRÆ CÆSAREÆ MAJESTATIS
Chalcographo aulico.

TOMVS II.

A TAB. CCXXVI. ad CCCCXVI.

AVGVSTÆ VINDELICORVM & VLMÆ,
M DCC XXXII.

Philosophi, atque Theologi, & Balaamus ipse, de Animalibus, horumque Animabus opinionem. Quodsi μετεμψυχώσεως illud Dogma per antiquum obtinisset illa Ætate, persuadere sibi facile poterat Propheta, fortè & Philosophus, loquutam fuisse Animam Creaturæ olim rationalis ex ore hujus Jumentii. Est sanè monstruosum illud transmigrationis Dogma, cui adhuc subscribunt Brachmanes Indi, primæ fere Antiquitatis, per totum Orientem latissimè diffusum. Et habuit illud ipse *Pythagoras*, si fides est *Philostrato vit. Apollonii*. L. III. c. 6. ab *Indis*. Forsan quoque ipsi Mesopotamiæ incolæ, aliique populi Orientales Historias seu

Fabulas de Animalium conuersatione Æsopiciis illis similes, & excogitarunt, & unus alteri recensuerunt, tanquam pro veris, unde tantò minore consternatione fuit Balaam perculsus. Placet & hæc conjectura *Clerico*. Optimus in hanc rem commentator est *Diuus Petrus* 2. Ep. II. 16. Bileamo παραφρονίαν adscribens. Non certè mentis est compos, sed παράφρων, qui Miracula pro ordinariis Naturæ Phænomenis adspicit, sicuti qui ex his Miracula facit atque Prodigia. Cæterum legi potest *Joh. Wilh. Hilliger Bileamus*, ejusque *Asina loquens*. Resp. *Joh. Krücken Hamburg*. Wittenberg Typ. Christiani Schröter 1702. 4.

TAB. CCCXIII. CCCXIV. CCCXV.

Num. Cap. XXIII. vers. 22.

DEUS qui educit eos ex Ægypto est ei veluti robur Rhinocerotis. (a)

(a) Ebr. alii Monocerotis.

DEUS eduxit illum de Ægypto, cujus fortitudo similis est rhinocerotis.

Vix est ex Animantibus aliquod, quod adeò varia subierit fata, ac id, de quo nunc quæstio est. Feliciores sunt suo sensu Phoenix, Gryphus, aliaque fabulosa Animantia, dudum, quia non comparuere, in contumaciam judicata, & per sententiam diffinitoriam Orbis eruditi ad Non Entia relegata. De Unicornu adhuc sub Judice lis est. Quæstio autem non attingit τὸ *An*? sed τὸ *Quid*? Digna discussione materia. Adjumento nobis erit Philologia, sed quoque, & inprimis, Physica, non minus, ac illa, Sacra, cum suis circa Unicornua varia Observationibus. Videamus *Bocharto* δαδέχω *Hieroz.* P. I. L. III. c. 26. & 27. proprietates, Animalis huic קרנ Reem vel קרני Rem Job. XXXIX. 9. in Sacris tributas. In Textu nostro & Num. XXIV. 8. laudatur eminens statura & robur. לו קרנ קרני Græci, ὡς δόξα μονόκερωτος αὐτῶν, alii, *tanquam altitudines Reem ipsi sunt*, Nobis, *est ei veluti robur, seine Stärcke*. Ex Psal. XXIX. 6. constare videtur, esse Animal αλτικὸν siue πηδητικὸν, *subsilire facit eas sicut vitulum, Libanum & Sirion sicut vitulum unicornium. (Et comminuet eos tanquam vitulum Libani; & dilectus quemadmodum filius unicornium.)* Est porrò ferox & indomitum. DEUS ad Jobum I. c. *Voletne Rhinoceros tibi seruire? an morabitur ad præsepe tuum? alligabisne Rhinocerotem loro, ut arando porcas faciat? num te subsequens in profundis sulcis glebas franget? (Numquid volet Rhinoceros seruire tibi, aut morabitur ad præsepe tuum? Numquid alligabis rhinocerota ad aran-*

dum, loro tuo? aut confringet glebas vallium post te?) Certum est esse cornutum, siue unum habeat Cornu, siue plura, quibus cum præprimis vires suas exercet. *Meum cornu*, inquit *Regius Psaltes* XCII. II. *extolletur ut Monocerotis*. Et Deuter. XXXIII. 17. vaticinatur *Moses* de *Joseph*, ejusque posteris, Tribubus nempe *Ephraim* & *Manasse*, *Decor ejus ut primogeniti bouis illius, & cornua illius ut Cornua Unicornis, quibus populos deturbabit pariter usque ad fines Terræ. (Quasi primogeniti tauri pulchritudo ejus, cornua rhinocerotis cornua illius: in ipsis ventilabit Gentes usque ad Terminos terræ.)* Adde preces *Davidis* Ps. XXII. 22. *Serua me ab ore Leonis, & à cornibus Unicornium eripe me. (Salua me ex ore Leonis: & à cornibus Unicornium, humilitatem meam.)*

Sed quæritur nunc, qualenam sit illud Animal קרנ. Vetustissimi Græci habent μονόκερως, quæ vox omnibus Animantibus unicornibus communis, proin æquiuioca. *Aquila* placuit ex Unicornibus *Rhinoceros*, ῥινόκερως. *Hieronymo* & *Monoceros* & *Rhinoceros*. Hinc & Latina nostra in Textu *Rhinoceros*, in Glossa marginali *Monoceros*. Et potuisset omnino vernacula loco *Einhorn* ponere *Nashorn*. Sed plerisque Europæis Versionibus placet *Monoceros*, *Einhorn*. Est quoque *Rhinoceros* μονόκερως. Sanè si quod Animal respondet proprietatibus supra expositis, est *Rhinoceros*, quod seligit magnus *Ludolfus Hist. Æthiop. Comm.* p. 153. Pugnat equidem contra Rhinocerota eruditissimus *Bochartus*, sed nescio, an argumentis cornu-

NUMER. Cap. XXIII. v. 22.
Reem. Rhinoceros.

IV. Buch Moses Cap. XXIII. v. 22.
Einhorn das Nashorn.

I. G. Pinz sculp.

NUMER. Cap. XXIII. v. 22.
Urus, Dama, Platyceros, Oryx.

IV Buch Moses Cap. XXIII. v. 22.
Arctoceros, Damhirsch, Oryx.

I. G. Pinz sculp.

NUMER. Cap. XXIII. v. 22.
Orygum vetus Tabula.

IV. Buch Mos. Cap. XXIII. v. 22.
Alte Tafel von denen Orygibus.

I. G. Pinz sculp.

cornutis satis, id est, sat validis. Ignoram fuisse hanc Bestiam Judæis Veteribus, Scripturæ Interpretibus, & sic quoque Arabibus, quia neque in Arabia, neque in Palæstina reperiatur. Quæ constare id posset viro insigni, haud video, ut probabile potius sit, multa audiuisse Judæos veteres, etiam dum commorabantur in Ægypto, vel peregrinabantur in Arabiæ deserto, de Animalis hujus qualitatibus & forma, utpote de quibus edoceri poterant ab Æthiopibus & Indis. Si notum non fuerat nomine suo proprio Æthiopico, seu Indico, numerari poterat propter stupendam magnitudinem suam inter Boves, quemadmodum & *Pausanias* nuncupavit *Bovem Æthiopicum*. Et notari heic meretur, in Sacris *Rhinoceros* passim sociari *Boui*, vel Bouino generi, ut *Deuter. XXXIII. 17. Ps. XXIX. 6.* Quid quod ipsi Romani quam primùm Elephantem videre in Bello cum Pyrrho Rege, appellarint *Boves Lucas*, & adhuc cluent *Hippopotami*, *Boves marini*, *Bomarins*, *Buffles marins*. Non sanè minori jure poterant ab hujusmodi exoticis Animalibus mutuare Locutiones varias, & Prouerbia, ac nos Europæi à Leonibus, Elephantibus aliisque seu Africanis seu Indicis bestiis. Inueniet sanè quisquis Sacrarum Literarum & Locorum supra expositorum notitia fuerit imbutus, vel primo obtutu in Æthiopia & Indiis nostrum nempe *Rhinoceros*. Tab. CCCXIII.

Perplura, & tantum non omnia, congerit Veterum de Unicornibus Animantibus testimonia, è quibus sunt, quæ ipsi quadrant *Rhinoceroti*. Meminit *Ctesias Excerptis* apud *Photium Asinorum unicornium* Equis majorum. *ἐὶς τὸν ὄντος ἀγρίου ἐν τοῖς Ἰνδοῖς ἴσται ἵπποις ἢ μέγας.* Apud *Ælianum* L. IV. c. 52. & L. XVI. c. 20. Animal hocce *καρχήζωνον*, *Carchazonum* dictum, Equi est magnitudine. Et *Ælianus* quidem cum *Ctesia* adscribunt ei Cornu è fronte extans unius ulnæ vel sesqui, *Plinius* duarum, *Solinus* 4. pedum. Addit *Phile*, asperius id esse limâ & sagittâ acutius.

- - - τευχὸν καὶ σιδερέας βέλεις
Ὁξύτερον αὐτὸ, καὶ τεθηγμένον βέλεις.

Omnes hi tribuunt Bestiæ huic feram atque indomitam indolem, & robur ingens. Quamquam vel hac occasione id memorari mereatur, non tanti esse ponderis testimonia Scriptorum Veterum, atque nunc sunt illa αὐτόπτων. Habebant illi pleraque ex relatione aliorum, imò & fabulosa Animalia adeo descripserunt, atque circumscripserunt, ac si reuera essent in rerum Natura, & ipsi ea suis vidissent oculis. In testes voco *Sphinges*, *Chimæras*, *Cerberos*, *Lamias*, *Gorgones*, *Sirenes*. Neque magni est consensus ipsorum momenti, quia copiandi artificium non magis illis fuit ignotum, atque est Eruditis modernorum Seculorum. Exemplo

fit *Pliniana* descriptio *Unicornu* L. VIII. c. 21. *Asperrimam feram Monocerotem, reliquo corpore Equo similem, capite Ceruo, pedibus Elephantis, cauda Apro, mugitu graui, uno Cornu nigro, media fronte cubitorum duâ eminentem. Hanc feram viuam negant capi.* Quis non videt, committi heic fallaciam conjunctionis? congruunt *Rhinoceroti* asperitas vitæ, pedes Elephantini, Cornu nigrum, quod quidem Naso imponere debebant, non Fronti: sed corpus Equinum, & Caput Ceruinum *Monoceroti* Africano, mugitus Bouibus unicornibus Indicis. Quod *Philostorgius* L. III. c. 11. narrat de Unicornu Constantinopoli depicto cum Capite Draconis, cornu paruo recuruo, collo barbaque longis, pedibus Leoninis, corpore Cerui, Chimæricis debet adscribi figuris. *Pauli Veneti* descriptio *Monocerotis*, quam dat L. III. c. 15. in *Rhinoceros* quadrat prorsus. Est autem hæc: *Inueniuntur* (in Regno Basman Jauæ minoris) *Elephantis*, & *Unicornes* in magna multitudine; *Et sunt Unicornes paulò minores Elephantis, pilum habentes Bubali, & Elephantis pedem. Habent caput ut Aper, & more Porcorum libenter morantur in luto, & aliis immunditiis. In medio Frontis gestant Cornu unum, grossum & nigrum; Linguam habent spinosam, qua ledunt Homines & Animalia.* Non tam inhærendum est aliorum descriptionibus, quam Autopsiæ, & modernorum inprimis obseruationibus, quibus veterum Fabulæ veluti nebulæ discutiuntur, sed & subinde Fabulis infamia tollitur, siue id, quod fabulosum hætenus visum, veritatibus adnumeratur. Sanè si Patribus Lusitanis fides, qui apud *Agavos* in Regno *Damota* Animal offenderunt cum Cornu egregio longo in fronte, Equinæ formæ & magnitudinis, colore fuscum, pilis in collo & cauda tenuibus nigris, densissimarum sylvarum incolam, non abluunt ab idea, hætenus de Unicornu circumlata, cui responderet Vetus Tabula *Orygum*, quam ex *Bocharto* heic inferimus Tab. CCCXV. Arabes si consules, quos longa serie recenset vir laudatissimus, mira, & vel primo intuitu fabulosa, venient obuiam. Ortus ex commistione Equi, imo & Balænæ, cum Elephante: ætas 700. Annorum; septem Annorum mora in Utero Matris: cornu, dentes, ungulæ, in eodem uteri carcere, è quo subinde protrahens caput Arbores mordendo deglubat: pugna cum Elephantibus, quos perfodiendo sustollat in altum, ut olim

Pertica suspensos portabat longa maniplos.

Audies, unicam Bestiam vastare 100. parasangas, id est 3000. Stadia, Prouincias proin integras: inuictam esse sagittis, & quibuscunque viribus superiorem: superari à sola Aue *Ruch*, quæ illam unguibus suis in altum vibret non aliter atque Accipiter pullum Gallinæ. Sunt hæc derisione digna potius, quàm solida refutatione.

tatione. Et vel rarissimum est illud Equiforme Monoceros, cuius idea nobis à teneris impressa, vel Fabulis adnumerandum. De eo sanè nihil vel viderunt, vel audiuerunt, magni illi Historiæ naturalis Indicæ indagatores *Garcias ab Horto*, *Job. Hugo Linschot*, alii. Neque nos morabitur, aut imponet nobis Cornu illud, quod passim in Museis suspenditur, & à circumforaneis ostentatur, de quo certò constat, esse *Dentem* vel *Cornu* Piscis ex *Cetaceo* genere *Narhual* dicti, de quo duæ extant Dissertationes Authore *Tychone Lassen Tychonio* Hafniæ 1707. cuiusue Iconem dedimus Tab. XVI. operis nostri.

Pergo ad *Boottii* sententiam, cui *Reem* est *Urus*. Ansam ei & argumenta dat inprimis consociatio *Reem* & *Boum* obuia Psal. XXIX. 6. Deut. XXXIII. 17. Jes. XXXIV. 7. Inprimis autem urget ille Psal. XXII. 13. 14. 17. & 21. 22. ibi namque legitur: *Tauri multi circumdederunt me, præualidi ex Basan undique cinxerunt me. Aperuerunt contra me os suum, sicut Leo rapiens & rugiens — Nam circumdederunt me Canes: hinc: serua me ab ore Leonis, & à cornibus Unicornium eripe me.* Respondent namque preces grauamini. Ibi querelas mouet Dauid, Messiae Typus, de canibus, Leonibus, Tauris, & Bobus præualidis, hinc de Canibus, Leonibus, & Unicornibus. Esse per consequens *Reemim* ipsos *Tauros* & *Boues* Basaniticos, *Uros* nempe *Boum* fortissimos, maximos, ferocissimos. Sed contra obseruat *Bochartus*, esse *Urum* Animal Orientalibus populis & Regionibus prorsus ignotum, de eo proin nihil extare apud Scriptores veteres Græcos, Arabes, Persas, Æthiopas, imo & Romanos ante Iulium Cæsarem, Romanorumue expeditiones in Germaniam, nam *Uros* hi primum offenderunt in *Hercynia Sylua* Tab. CCCXIV.

Bochartus ut inueniat *Reem*, quærit id in *Caprearum* Familia. Tollunt ei ante omnia præjudicium de unico Cornu bina Scripturæ Loca: unus extat Deuter. XXXIII. 17. *Cornua Josephi ut cornua Unicornis* quibus populos deturbabit pariter usque ad fines Terræ, atque hæc sunt decem millia Ephraim, & ista millia Manasse. Alter Ps. XXII. 22. à *Cornibus Unicornium eripe me.* (à *Cornibus Unicornium humilitatem meam.*) Docent porro *Alcamus*, *Damir*, Arabes alii, adhuc dum *rim* vel *aram* notare *capream candidam*: Chaldæi Interpretes, *Jonathan* & *Onkelos*, Rabbinici Doctores in *Baua Bathra* & *Zebachim*, esse *Reem* inter *Capreas*, *Abenezra* in Ps. XXII. 22. inter *Ibices*, quæ & ipsæ in *Caprino* sunt genere, vel *Ceruino*. Plus, quàm *Cornua*, facessit negotii viro eruditissimo complexus reliquarum *Reem* proprietatum, magnitudinis præprimis & roboris. Ut & hunc nodum soluat, extendit is *Caprea* & *Dorcadis* nomen etiam ad maiora illius familiæ animantia, speciatim *Damas platycerotus*, & Prophetiæ Bileami hunc dat sensum:

quemadmodum Arabum *Reem* nobis hætenus ignotum præ aliis *Capreis* magnitudine excellat, ita quoque Israelis gloriam præ aliis populis vicinis fore maiorem, ita quoque robore præualiturum atque potentia aliis: & robur *Reem* non tam conferendum esse cum omnium Terræ Animantium robore, sed in Contradictorio ponendum cum *Capreis* aliis seu *Ceruis*. Ostendit autem ex *Gesnero Animal. Quadrup.* p. 306. *Damas* cornibus suis latis longis & acutis adoriri solere alias Bestias.

Frontibus aduersis molles concurrere *Damas*

Vidimus, & fati sorte jacere pari.

Mart. L. IV. Epigr. 55. & 77. idem

Aspice imbelles tentent quàm fortia *Damæ*
Prælia? tam timidis quanta sit ira feris?
In Mortem paruis concurrere frontibus
audent,
Vis, Cæsar, *Damis* parcere, mitte *Canes*.

Non vult tamen *Bochartus*, esse *Reem* præcisè *Damam*, sed potius aliud & ferocius magis genus *Caprearum*, vel *Caprarum*, *Oryx* dictum, de quo iterum *Martialis* L. XIII. Epigr. 95.

Matutinarum non ultima præda ferarum
Sæuus *Oryx*, constat quot mihi morte
Canum?

Tribuit *Oppianus Cyneget.* Libr. II. v. 455. Animal huic colorem lacteum, cornua acuta, naturam ferocem, robur ingens, quod & erga *Apros*, *Leones*, *Ursos* exercet.

Θυμὸς δ' αὐτ' ἐρύγεσθιν &c. Quæ ita Latine.

Mens *Orygum* intrepida est, animusque
ad prælia natus.

Nam neque terret eos canis allatrantis hiatus:

Nec scopulos metuunt apro frendente sonantes:

Sed neque cum *Taurus* graue mugit ore minaci

Aut trucibus pardi syluas ululatibus implent:

Nec fugiunt, postquam accensâ *Leo* rugiit irâ:

Non homines, tanta est animi fiducia, curant.

Sæpe etiam genus acre *Orygum* telo impetere ausus

Robustus venator obit, de rupe volutus.

Argumentis his à *Bocharto* pro *Oryge* adlatis id addo, adhuc dum Arabibus & Turcis *riim* in Plur. *eram* notare *Capreas* niuei candoris, locis

cis præfertim arenosis gaudentes. *Meninzk. Lex. p. 2410.*

Stant, quod vidimus, hinc inde pro sua quavis opinione fortes Athletæ, ut quæ omnium sit optima, non perspicere liceat illicò. Eruditionem si spectes, transibis ad *Bocharti*

castra, si naturam ejusque simplicitatem, fauebo *Rhinoceroti*, cui & cum Latina nostra Versione subscribo, tantò quidem magis, quod viderim magnum *Ludolfum* in *Historia Æthiopie* stare ex parte *Bocharti*, in *Commentario* verò suffragium dare *Rhinoceroti*.

TAB. CCCXVI.

Num. Cap. XXIII. vers. 24.

En populus (ille) confurget ut Leæna, & veluti Leo sese eriget, non accubabit, donec comedat quædam, & sanguinem occiforum bibat.

Ecce populus ut Leæna confurget, & quasi Leo erigetur: non accubabit, donec deuorat prædam, & occiforum sanguinem bibat.

Supra Gen. XLIX. 9. vaticinatus est moriens ex Patriarchis Jacobus de prima Tribu Juda, quæ prima stetit in acie, prima Bellum gessit contra Canaanitas, Josua Duce mortuo primum dedit populo Liberatorem Othnielem, post Familiam Regiam, tandemque toti Humano Generi Messiam. *Catulus Leonis Jebuda, de præda fili mi ascendisti; demisit se & accubuit veluti Leo, & veluti Leæna, quis excitabit eum? (Catulus Leonis Juda: ad prædam fili mi ascendisti, requiescens accubuisti ut Leo, & quasi Leæna, quis suscitabit eum)* Nunc applicatur idem fere Vaticinium toti populo Israelitico, Locutionibus fundatis ipsa Naturâ Leonis, de quo notum, ex Sacro Codice, Scriptoribus profanis, Experientia, esse Animalium generosissimum, fortissimum, nobilissimum, Regio inter ea titulo præeminens. *Quid Leone fortius?* ajunt, quærunt, simulque Simsoni respondent Thimnathitæ illi Jud. XIV. 18. *Leo, qui Heros est inter belluas, nec à cujusquam conspectu fugit, (Leo fortissimus Bestiarum, ad nullius pauebit occursum)* verba sunt sapientissimi Regum Prov. XXX. 30. Hinc & à Junone inter Sidera fuit collocatus apud *Aratum*, adhuc inter XII. Zodiaci signa conspicuus. Et cluet, de qua nunc, *Leæna*, apud *Ælian. var. L. XII. c. 39. ἀλκιμωτάτων τε καὶ δυσμαχώτατων θηρίων.* Dabitur passim de his illisue seu virtutibus seu proprietatibus loquendi commoda occasio.

Scire conuenit, pro Textus explicatione, degere Leones in montibus & syluis altioribus. *Facta est mihi hæreditas mea, sicut Leo in nemore. Jer. XII. 8. Mecum à Libano sponsa, mecum à Libano venias, & spectes è vertice Amana, è vertice Senir & Hermon, è lustris Leonum, è montibus Pardorum. (Veni de Libano, sponsa mea, veni de Libano, veni: corona-*

beris de capite Amana, de vertice Sanir & Hermon, de cubilibus Leonum, de montibus Pardorum) Cant. IV. 8. *Theocritus Idyll. 1.*

Τῆνον χ' ὡς δρυμοῖο Λέων ἀνέκλαυσε θανόντα.

Etiam morientem illum Leo ex Sylua fleuit.

Ex nemoribus hisce montosis demittunt sese Leones in planities, prædam venaturi, qua satiati confurgunt & sese erigunt, siue ad speluncas suas se recipiunt. Hinc varia Bestiæ hujus Epitheta, λέων ὀρεσίτροφος, *Leo in montibus nutritus. Homer. Iliad. μ'. ἐν ὄρεσιν ὠμοφάγος λῆς, in montibus crudiuorus Leo. Theocrit. Idyll. 13. ὀρέσβιος λέων, montana Leæna. Oppian. L. III. Cyneg. λέων ὀρείδρομος, Leo in montibus currens. Nonn. Dionys. L. V. Obseruandum insuper, in Animalium rapacium familiis, fœmellas ut plurimum fortiores esse & ferociores maribus, utpote quæ non solum pro se sed & pro catulis victum quærunt. Ita heic Leæna. ἡ δὲ λέωνις ἐὼν ἰσχυρότατον καὶ θρασύτατον. Herodot. L. III. c. 108. Animalium acerrimum Leæna & audacissimum. Gellius. Hinc est, quòd non tam solita fuerit gloriari *Semiramis* de Leone aut Pardo occisis, quàm de Leæna, apud *Ælian. var. L. XII. c. 39.* Et in Sacris frequens fit roboris Leonini mentio.*

Non accubabit, donec comedat prædam, & sanguinem occiforum bibat. Loquendi formula Orientalis, qua Propheta vaticinatur victorias illas à Josua de Cananæis reportatas, sanè omnibus numeris absolutas: ut non intelligenda sit crudelitas Scythis illis, imo plerisque Orientalibus populis familiaris. Ita Regius Psalter Ps. LVIII. 11. *Letabitur justus, quum viderit ultionem, pedes suos in sanguine impii lauabit. (Letabitur justus, cum viderit vindictam: manus suas lauabit in sanguine peccatoris.)*

Hhh hh

TAB.

DEUT. Cap. XXXIII. v. 13 - 17.
Iosephi Bos et Rhinoceros.

V. Buch Mos. Cap. XXXIII. v. 13 - 17.
Ioseph mit Ochsen und Nashorn verglichen.

I. G. Pintz sculp.